

***Praca z młodzieżą zagrożoną
uzależnieniem od narkotyków
w szkole - Interwencja kryzysowa
w szkole***

Zadania szkolnej interwencji w pracy z młodzieżą zagrożoną uzależnieniem od narkotyków:

- Wspomaganie w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi,
- Ograniczenie i wyeliminowanie czynników zaburzających rozwój,
- Inicjowanie i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój i zdrowy styl życia,
- Określenie sposobów wspierania młodzieży,
- Zapewnienie pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Pomoc w sytuacji kryzysowej

- **Sytuacja kryzysowa:** jest związana z pojawieniem się zewnętrznych, nieoczekiwanych wydarzeń, które zagrażają zdrowiu, życiu, bezpieczeństwu.
- **Kryzys:** to ostry rozstrój emocjonalny, wpływający na zdolność emocjonalnego, poznawczego, behawioralnego posługiwania się dotychczas stosowanymi sposobami.
- **Kryzys psychologiczny:** to subiektywne odczuwanie wydarzenia, sytuacji jako niemożliwej do rozwiązania (towarzyszące poczucie bólu i cierpienia), wyczerpującej zasoby jednostki – poczucie utraty zdolności do działania i umiejętności kontrolowania własnego życia/siebie.

Zadania interwencji kryzysowej:

1. Rozpoznanie problemu, który był przyczyną wystąpienia kryzysu.
2. Udzielenie wsparcia, pomocy osobie będącej w sytuacji zagrożenia w trybie natychmiastowym i towarzyszenie w sytuacjach kryzysowych.
3. Wzbudzenie zaufania, a tym samym zapewnienia o wsparciu osoby.
4. Przedstawienie różnych możliwości wyjścia z danej sytuacji kryzysowej.
5. Pomoc w ułożeniu racjonalnego planu, który pomoże poszkodowanemu poradzić sobie z problemem.
6. Promowanie zdrowego stylu życia.

Strategie Interwencyjne stosowane w szkole

- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, poradnictwo, sesje interwencyjne - rozmowa wychowawcy, pedagoga, psychologa z uczniem i jego rodzicami w sprawie eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi, programy profilaktyczne.
- Wskazują sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych z uwzględnieniem różnych scenariuszy oraz osoby, które będą podejmowały działania w sytuacjach:
 1. podejrzenia używania narkotyków,
 2. bycia ucznia pod wpływem narkotyków,
 3. posiadania środków psychoaktywnych.

Strategia postępowania interwencyjnego:

1. Gdy otrzymano informację, że uczeń używa narkotyków lub innych środków psychoaktywnych:

- należy informację przekazać wychowawcy klasy,
- wychowawca informuje o fakcie pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły,
- wzywa rodziców do szkoły (prawni opiekunowie) i przeprowadza rozmowę z rodzicami i uczniem w ich obecności,
- jeżeli rodzice nie stawiają się do szkoły czy odmawiają współpracy dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny , albo Policję - specjalistę ds. nieletnich,
- podobnie w sytuacji gdy rozmowy z rodzicami i spotkania ucznia pedagogiem lub psychologiem nie przynoszą żadnych efektów, wtedy również sprawa powinna zostać skierowana do Sądu Rodzinnego lub na Policję.

Strategia postępowania interwencyjnego

2. Uczeń będący pod wpływem narkotyków:

- informacja trafia do wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły,
- uczeń powinien zostać odizolowany od rówieśników, interwent stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie i wzywa lekarza,
- zawiadamia rodziców, opiekunów, gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu w szkole czy przewiezieniu do szpitala powinien zdecydować lekarz w porozumieniu z dyrektorem szkoły. Powiadomienie Policji oraz Sądu Rodzinnego.

3. Podejrzenie, że uczeń posiada substancję przypominającą narkotyk:

- informacja trafia do wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły;
- nauczyciel powinien wezwać rodziców, w obecności innego pracownika szkoły ma prawo żądać, aby uczeń przekazał daną substancję oraz pokazał zawartość torby, kieszeni,
- w przypadku gdy uczeń przekaze substancję nauczycielowi, nauczyciel jest zobowiązany przekazać substancję na Policję i sporządzić notatkę;
- gdy uczeń odmawia przekazania substancji, dyrektor szkoły powinien wezwać policję i powiadomić Sąd Rodzinny.

Rozmowa interwencyjna:

- Pracownik szkoły wyjaśnia powody zaproszenia na rozmowę.
- Próbuje zorientować się w sytuacji ucznia i ocenić skalę problemu.
- Udziela wsparcia uczniowi i rodzicom. Wyraża swoje zaniepokojenie sytuacją.
- Udziela rzeczowych informacji na temat skutków psychicznych i fizycznych używania substancji psychoaktywnych, zagrożeń, oraz konsekwencji negatywnych związanych z regulaminem szkoły.
- Zobowiązuje ucznia do zaniechania używania środków psychoaktywnych, zaś rodziców do zwiększenia zainteresowania dzieckiem (nadzoru) oraz przekazuje informacje o dalszych krokach jakie może podjąć w związku z zaistniałą sytuacją.
- Omówienie z rodzicem propozycji kontraktu dla ucznia – cele kontraktu.
- W trakcie interwencji nauczyciel może zaproponować rodzicom dziecka skierowanie do specjalistycznej placówki w celu diagnozy i ewentualnego udziału w programie terapeutycznym.

Cechy interwenta szkolnego

- *opanowanie, spokój,*
- *umiejętność budowania zaufania i bezpieczeństwa,*
- *umiejętność wyciszenia,*
- *modelowanie cierpliwości oraz wyrozumiałość,*
- *kreatywność i elastyczność w poszukiwaniu rozwiązań,*
- *umiejętność oceny sytuacji kryzysowej pod względem stopnia natężenia i ryzyka zagrożenia,*
- *umiejętność prowadzenia dialogu...*

Zawarcie kontraktu z uczniem
(opracowany z przedstawicielem szkoły i rodzicem)

- Zobowiązuję się nie brać narkotyków,
- Zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad zachowania...,
- W związku z tym, że brałem narkotyki na okres np. 2 tygodni tracę następujące przywileje ...,
- Zgadzam się, że jeśli w ciągu będę przestrzegać powyższych zasad, to odzyskam utracone przywileje... ,
- Zgadzam się, że za złamanie którejś z zasad poniosę konsekwencje... ,
- Zgadzam się, że jeśli nie będę przestrzegać tego kontraktu, to poniosę surowsze konsekwencje... .

Porozumienie między wychowawcą, a rodzicem

Zawarte w obecności innego przedstawiciela szkoły (pedagog szkolny, dyrektor), w którym rodzic zobowiązuje się do udzielania pomocy dziecku w próbie uwolnienia się od uzależnienia od środków psychoaktywnych i współpracy ze szkołą.

Działania profilaktyczne skierowane do:

- grup niskiego ryzyka:

Cele: wspieranie rozwoju, promocja zdrowego stylu życia, ograniczenie zachowań ryzykownych, rozwój umiejętności życiowych, społecznych.

Działania profilaktyczne skupiają się przede wszystkim na tworzeniu wspierającego, przyjaznego środowiska w szkole.

- grup podwyższonego ryzyka:

Cele: ograniczenie głębokości i czasu destrukcji, tworzenie warunków sprzyjających wycofaniu się z zachowań ryzykownych.

Działania: socjoterapia, treningi umiejętności społecznych, udzielanie rzetelnych informacji.

- grup wysokiego ryzyka:

Cele: przeciwdziałanie pogłębianiu procesu chorobowego, dalszej degradacji, umożliwienie powrotu do normalnego życia.

Działania interwencyjne.

Zmiany w zachowaniu i wyglądzie:

- Dziecko oddala się, nie chce rozmawiać, zaczyna kłamać,
- Opuszcza się w nauce, spóźnia się, wagaruje, zaniedbuje dodatkowe zajęcia,
- Jest rozdrażnione, pobudzone lub ospałe, ma nadmierny apetyt, albo nie chce jeść,
- Dziwny zapach włosów, ubrania, pokoju,
- Zaczerwienione oczy, rozszerzone źrenice,
- Znika często z domu, nie mówiąc, dokąd idzie, zamyka się w swoim pokoju,
- Nie chce przedstawić nowych znajomych,
- Kwestionuje szkodliwość narkotyków wśród młodzieży,
- Znajdujesz przy nim fifkę, biały proszek, Leki, strzykawki.